

Liikkeessä olevia talletustodistuksia oli vuoden alussa 1 700 milj. markkaa. Vuoden lopussa niitä ei ollut valtion varojen talletusmenettelyn muutoksen takia liikkeessä lainkaan.

Suomen Pankin nettotase

Koko taseen kehityksestä esitetään seuraavassa tiivistelmänä Suomen Pankin nettotase pääsektorittain.

Nettotaseen erät milj. mk

	31.12.1982	31.12.1983	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	9 083	7 951	-1 132
+ Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	618	3 076	+ 2 458
+ Nettosaamiset yrityksiltä	3 303	3 247	- 56
= Nettosaamiset yhteensä	13 004	14 274	+ 1 270
+ Nettovelka julkiselle sektorille	710 ¹	822	+ 112
+ Liikkeessä oleva raha	6 062	6 574	+ 512
+ Oma pääoma, arvonnjärjestelytilit ja muut tase-erät, netto	6 232	6 878	+ 646
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	13 004	14 274	+ 1 270

¹ MI. liikkeessä olevat talletustodistukset.

Vuoden 1983 aikana rahoitusmarkkinoita kiristivät eniten ulkomaisten nettosaamisten supistuminen, liikkeessä olevan rahan kasvu sekä oman pääoman ja muiden tase-erien lisäys. Yhteensä rahoituslaitosten asema kiristyi 2 458 milj. markkaa vuoden aikana.

Setelinanto

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kultavaranto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset,

supistui vuoden 1983 aikana 1 618 milj. markkaa 9 491 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katekelpoiset kotimaiset vekselit, pysyi ennallaan ylärajallaan ja oli siis 1 500 milj. markkaa. Täten koko setelinanto-oikeus supistui 1 618 milj. markkaa 10 991 milj. markkaan. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä oleva setelistö, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, kasvoi yhteensä 481 milj. markkaa, aleni setelinantovara 2 099 milj. markkaa vuoden lopun 4 872 milj. markkaan.

Setelinantotase milj. mk

	31.12.1982	31.12.1983	Muutos
<i>Setelinanto-oikeus</i>			
Ensisijainen kate	11 109	9 491	-1 618
Toissijainen kate	1 500	1 500	—
Yhteensä	12 609	10 991	-1 618
<i>Setelinanto-oikeuden käyttö</i>			
Liikkeessä olevat setelit	5 572	6 029	+ 457
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	64	88	+ 24
Shekkiluotoista nostamatta	2	2	0
Yhteensä	5 638	6 119	+ 481
<i>Setelinantovara</i>	6 971	4 872	-2 099

Tilinpäätös

Seuraavassa esitetään Suomen Pankin tase täy-

sinä miljoonina markkoina vuosien 1982 ja 1983 lopussa:

Tase milj. mk

	31.12.1982	31.12.1983	Vastattavaa	31.12.1982	31.12.1983
Vastavaa			Vastattavaa		
Kulta	1 382	1 383	Vaihdettavat tilit	17	34
Erityiset nosto-oikeudet	609	226	Sidotut tilit	5	0
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa ...	453	751	Valuuttavelat	22	34
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	765	685	Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	1 927	2 762
Vaihdettavat valuutat	5 813	5 184	Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	833	872
Sidotut valuutat	1 530	550	Määräaikaiset velat	2 650	2 036
<i>Kulta- ja valuuttasaamiset</i> ...	10 552	8 779	<i>Muut ulkomaiset velat</i>	5 410	5 670
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	1 843	2 762	Setelit	5 572	6 029
Määräaikaiset saamiset	2 120	2 114	Metalliraha	490	545
<i>Muut ulkomaiset saamiset</i> ...	3 963	4 876	<i>Liikkeessä oleva raha</i>	6 062	6 574
Pankkien shekkilit	169	445	<i>Liikkeessä olevat talletustodistukset</i>	1 700	—
Päiväluotot	3 126	5 785	Pankkien shekkilit	6	2
Käteisvaraluotot	889	942	Päivätalletukset	1 470	610
Joukkovelkakirjat	1 179	1 546	Kassavarantotalletukset	3 132	5 039
Muut	46	70	Pääomantuontitalletukset ...	177	35
<i>Saamiset rahoituslaitoksilta</i> ..	5 409	8 788	Muut	6	26
Valtion velkakirjat	—	1 000	<i>Velat rahoituslaitoksille</i>	4 791	5 712
Joukkovelkakirjat	435	449	Shekkilit	1	0
Valtion metallirahavastuu ...	559	710	Valtion talletustili	—	3 000
Muut	46	19	Pääomantuontitalletukset ...	49	—
<i>Saamiset julkiselta sektorilta</i> ..	1 040	2 178	Muut	0	0
Viennin rahoitus	1 788	1 867	<i>Velat julkiselle sektorille</i>	50	3 000
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 514	2 662	Investointi- ja alushankintatalletukset	1 416	1 290
Joukkovelkakirjat	163	134	Pääomantuontitalletukset ...	265	531
Muut	525	416	Muut	6	11
<i>Saamiset yrityksiltä</i>	4 990	5 079	<i>Velat yrityksille</i>	1 687	1 832
<i>Muut varat</i>	99	105	<i>Muut velat</i>	23	15
			<i>Arvonnjärjestelytilit</i>	1 609	2 057
			Kantarahasto	3 000	3 000
			Vararahasto	1 032	1 365
			Tilivuoden voitto	667	546
			<i>Oma pääoma</i>	4 699	4 911
			Yhteensä 26 053	29 805	29 805

Osakkeet
nimellisarvo, mk

	31.12.1982	31.12.1983
Teollisuusosakkeet	108 084 170,—	108 484 170,—
Erytysluottolaitosten osakkeet	41 047 500,—	40 276 500,—
Asunto-osakkeet	1 298 995,—	1 294 965,—
Kiinteistöosakkeet	1 675 800,—	2 349 760,—
Muut osakkeet	12 041 918,—	12 510 445,—
Yhteensä	164 148 383,—	164 915 840,—
SITRAn peruspääoma	400 000 000,—	400 000 000,—

Suomen Pankin tuloslaskelma kertomusvuodelta ja sitä edeltäneeltä vuodelta on seuraava:

Tuloslaskelma
mk

	1.1.—31.12.1982	1.1.—31.12.1983
<i>Korkotuotot</i>		
Korot kotimaisista saamisista	671 585 089,27	930 715 814,12
Korot ulkomaisista saamisista	458 203 556,52	476 133 834,79
Korot kotimaisista joukkovelkakirjoista	123 697 119,38	185 243 767,83
Korot ulkomaisista joukkovelkakirjoista	88 622 664,10	27 561 362,80
Yhteensä	1 342 108 429,27	1 619 654 779,54
<i>Korkokulut</i>		
Korot kotimaisista veloista	573 459 818,30	630 347 800,66
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista ..	214 467 582,28	253 798 354,38
Yhteensä	787 927 400,58	884 146 155,04
<i>Korkokate</i>	554 181 028,69	735 508 624,50
<i>Muut tuotot</i>		
Provisiot	1 830 785,80	1 528 742,41
Kurssierot	1 265 600 355,72	572 133 130,43
Muut tuotot	72 632 834,72	59 130 445,85
Yhteensä	1 340 063 976,24	632 792 318,69
<i>Muut kulut</i>		
Palkat	72 813 845,99	82 578 851,86
Sosiaalikulut	27 691 826,70	31 857 758,47
Setelien valmistus	36 344 080,98	36 026 422,42
Poistot	55 111 529,05	35 167 792,39
Muut kulut	35 132 740,19	37 027 593,52
Yhteensä	227 094 022,91	222 658 418,66
<i>Siirto arvonnjärjestelytileille</i>	1 000 000 000,—	600 000 000,—
<i>Tilivuoden voitto</i>	667 150 982,02	545 642 524,53

Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole aktivoitu pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkeiden arvoa, vaan ne poistetaan tuloslaskelmassa kokonaan kuluina, sitä mukaa kuin niistä kertyy pankille kustannuksia. Suomen Pankki omistaa pankkikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa pankin haarakonttorit toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setelipaino. Suomen Pankki omistaa myös Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osakeenemmistön. Näiden sekä setelipainon toiminnasta julkaistaan erilliset toimintakertomukset. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä, Sponsor Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahasto SITRA. Taulukossa sivulla 18 on esitetty pankin omistamien osakkeiden nimellisarvot pääryhmittäin sekä SITRAn peruspääoma vuosien 1982 ja 1983 lopussa.

Pankin oma pääoma ennen tilivuoden voiton lisäämistä oli tilinpäätöksen mukaan 4 365 milj. markkaa eli 333 milj. markkaa suurempi kuin edellisen vuoden lopussa. Taseen loppusummasta oman pääoman osuus oli 14,6 %.

Pankin myöntämien takausten kokonaismäärä oli vuoden päättyessä 492 milj. markkaa eli 37 milj. markkaa pienempi kuin vuoden 1982 lopussa. Termiinisaamisia, jotka kaikki olivat ruplamääräisiä, oli vuoden lopussa 2 538 milj. markkaa. Edellisen vuoden lopusta ne supistuivat 4 852 milj. markkaa. Supistuminen johtui siitä, että Suomen Pankki lopetti ruplan termiinkursien noteeraamisen toukokuun 27. päivänä.

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot lisääntyivät 278 milj. markkaa ja olivat yhteensä

1 620 milj. markkaa. Korkotuottojen kasvuun vaikuttivat Suomen Pankin peruskoron ja päiväkoron nousu sekä keskimäärin edellisvuotista suurempi keskuspankkirahoitus. Korkotuotoista kotimaisten saamisten korot lisääntyivät 259 milj. markkaa, kotimaisten joukkovelkakirjojen 62 milj. markkaa ja ulkomaisien saamisten 18 milj. markkaa. Ulkomaisien joukkovelkakirjojen korot supistuivat 61 milj. markkaa.

Suomen Pankin korkokulut lisääntyivät 96 milj. markkaa 884 milj. markkaan. Kotimaisten velkojen korot lisääntyivät 57 milj. markkaa, mikä johtui korkotason nousun ohella kassavarantotalletusten kasvusta. Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista kasvoivat 39 milj. markkaa.

Korkotuottojen ja korkokulujen erotus eli korkokate kasvoi 182 milj. markkaa ja oli 736 milj. markkaa.

Muut tuotot supistuivat 707 milj. markkaa 633 milj. markkaan, mikä johtui pääasiassa siitä, että kurssierot olivat 693 milj. markkaa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Muut kulut vähenivät 4 milj. markkaa 223 milj. markkaan. Palkat ja sosiaalikulut lisääntyivät 14 milj. markkaa ja erittelemättömät kulut 2 milj. markkaa. Poistot supistuivat 20 milj. markkaa. Arvonnjärjestelytileille pankin tuotoista siirrettiin 600 milj. markkaa valuuttakurssiheilahteluiden tulosvaikutusten tasaamiseksi sekä oman pääoman reaaliarvon turvaamiseksi.

Pankin voitto tilivuodelta 1983 oli 545 642 524,53 markkaa. Vuoden 1984 avaustaseessa on vararahastoon siirretty puolet voitosta eli 272 821 262,27 markkaa. Toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

*mainittu määrä, 272 821 262,26
markkaa, siirretään valtiovarastoon.*

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Tilintarkastus

Vuoden 1982 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Mikko Kaarna, taloustieteiden maisteri Markus Aaltonen, järjestösihteeri Erkki Kivimäki, diplomi-insinööri Pentti Mäki-Hakola ja agrologi Håkan Malm, toimittivat 21. — 25. helmikuuta 1983 pankin vuoden 1982 tilien tarkastuksen. Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1982.

Tilintarkastuksen ajankohdasta annettujen määräysten muuttaminen

Maaliskuun 22. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta totesi muun muassa, että Suomen Pankin tilintarkastajien johtosäännön 1 §:ssä on määrätty tilintarkastuksen toimittamisen alkamisajankohdaksi tilivuotta seuraavan helmikuun 15. päivän jälkeinen ensimmäinen arki-aamantai. Kyseisen ajankohdan määrääminen alkamisajankohdaksi on kuitenkin ajan mittaan osoittautunut käytännössä hankalaksi sekä Suomen Pankin että tilintarkastajien itsensä kannalta. Tilintarkastajille esitettävän aineiston valmistamisessa on esiintynyt hankaluuksia tiukan aikataulun vuoksi. Ajankohdan sopimattomuutta on lisännyt vielä sekin, että tuolloin vietetään työmarkkinoilla yleisesti ns. talvilomaa, joka aiheuttaa tilintarkastuksen järjestämiselle ylimääräisiä vaikeuksia. Erityisiä perusteita ei myöskään voida esittää sille, että ajankohta on yleensä asetettu kiinteäksi. Tärkeintähän on, että tilintarkastus voidaan suorittaa hyvissä ajoin tilivuotta seuraavan vuoden alkupuolella. Johtokunta totesi olevan aiheellista muuttaa Suomen Pankin tilintarkastajien johtosääntöä siten, että johtosäännössä määrättäisiin tilintarkastuksen päättymisajankohdan takarajaksi tilivuotta seuraavan maaliskuun loppu. Tilintarkastuksen aloittamisajankohda-

määräytyisi vuosittain vapaasti tarkastettavan aineiston valmistumisen ja tilintarkastajille soveliaan ajankohdan mukaan. Muutos vastaisi yleisesti muualla mm. valtion tilintarkastuksessa noudatettuja periaatteita.

Edellä olevan mukaisesti johtokunta pyysi pankkivaltuusmiehiä esittämään eduskunnan pankkivaliokunnalle, että se ryhtyisi toimenpiteisiin Suomen Pankin tilintarkastajain johtosäännön 1 §:n muuttamiseksi aikaisemmin mainitulla tavalla.

Kokouksessaan maaliskuun 24. päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät tehdä pankkivaliokunnalle johtokunnan tarkoittaman esityksen.

Pankkivaliokunnan toimenpiteiden johdosta eduskunta marraskuun 10. päivänä 1983 päätti muuttaa 26. päivänä helmikuuta 1926 hyväksytyt Suomen Pankin tilintarkastajain johtosäännön 1 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on muutettuna eduskunnan 28. päivänä huhtikuuta 1972 tekemällä päätöksellä (601/72), näin kuuluvaksi:

1 §

Tilintarkastus toimitetaan vuosittain tilivuotta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä. Tilintarkastajilla on kuitenkin oikeus jo tilivuoden aikana tarkastaa pankin tilejä ja hallintoa.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutos on julkaistu Suomen säädöskokoelmassa numerolla 933/83.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat kertomusvuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: tammikuun 27., maaliskuun 24., toukokuun 10., elokuun 17., lokakuun 18. ja joulukuun 14. päivänä.

Inventoinnit ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventoinnit, joissa ei havaittu aiheita muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmesti vuodessa.

Kaikissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäännön 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Längmanin rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin rahastojen tilit vuodelta 1982 ja lähettäneet jäljennökset tileistä eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Toukokuun 10. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät eduskunnan toukokuun 6. päivänä 1969 vahvistamien ohjeiden mukaisesti E. J. Längmanin B-rahastosta vuonna 1980 jaettujen apurahojen tilitykset.

Apurahojen oltua edellä mainittujen ohjeiden mukaan haettavana pankkivaltuusmiehet päättivät toukokuun 24. päivänä pitämässään kokouksessa, että E. J. Längmanin B-rahastosta kertomusvuonna jakoa varten käytettävissä olleet 79 950 markkaa jaetaan apurahoja anoneille suppeamman pankkivaltuuston ehdotuksen mukaisesti.

Pankkivaltuusmiehet olivat eri yhteyksissä ja samoin eduskunnan pankkivaliokunta Suomen Pankin hallintoa ja tilaa vuodelta 1977 koskevassa mietinnössään esittäneet, että Suomen Pankin toimesta selvitetäisiin mahdollisuudet siirtää Längmanin rahastojen hoito sopivalle virastolle tai laitokselle taikka että rahastojen hoitoa muuten yksinkertaistettaisiin. Pankkivaltuusmiehille helmikuun 23. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että selvittelytyön aikana Suomen Pankissa on tultu siihen tulokseen, että ei ole tarkoituksenmukaista siirtää rahastojen hoitoa millekään yksinomaan tätä tarkoitusta varten perustettavalle uudelle organisaatiolle, vaan rahastot ja niiden hoito olisi siirrettävä sellaiselle valmiille yhteisölle, jolla olisi organisaationsa ja avustusmenettelyjen hoitamisessa saavutetun kokemuksen nojalla hyvät valmiudet toteuttaa tes-

tamentintekijän alkuperäinen tahto ja noudattaa nykyisiä jakoperusteita mahdollisuuksien mukaan ilman suurehkoja muutoksia. Käydyissä neuvotteluissa Suomen Kulttuurirahasto on ilmoittanut olevansa valmis ottamaan Längmanin rahastot hoidettavakseen, mikäli sille annetaan mahdollisuus erältä osin ajanmukaistaa ja järkeistää rahastojen hoitoa. Kulttuurirahaston tarkoituksena olisi mm. siirtää Längmanin rahastoihin kuuluva "syöpärahasto" edelleen Suomen Syöpäyhdistyksen hoidettavaksi sekä jakaa "kunnallisrahaston" varat kokonaisuudessaan asianomaisille Pohjois-Suomen kunnille. Johtokunnan kirjelmän liitteenä oli yksityiskohtainen ehdotus rahastojen hoitamisesta tulevaisuudessa. Johtokunta totesi myös, että koska Suomen Pankki on hoitanut Längmanin rahastoja eduskunnalta saamansa toimeksiannon perusteella, ei pankki voi toimia sopimuspuolena Suomen Kulttuurirahaston kanssa, vaan rahastojen mahdollinen siirto jää eduskunnan tekemän päätöksen varaan. Kaikkeen edellä olevaan viitaten johtokunta pyysi pankkivaltuusmiehiä esittämään eduskunnalle, että se päättäisi siirtää Längmanin rahastot Suomen Kulttuurirahaston hoidettaviksi ja että rahastoja hoidettaisiin johtokunnan esityksen liitteenä olevien sääntöjen ja ehtojen mukaisella tavalla.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen helmikuun 24. päivänä pitämässään kokouksessa.

Vuoden 1983 edustajanvaaleissa valitun uuden eduskunnan järjestäytyttyä pankkivaltuusmiehet lähettivät eduskunnan pankkivaliokunnalle kirjelmän, jossa pankkivaliokuntaa pyydettiin ryhtymään toimenpiteisiin Längmanin rahastojen siirtämiseksi Suomen Kulttuurirahaston hoidettaviksi edellä esitetyllä tavalla.

Joulukuun 21. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä eduskunnan pankkivaliokunta ilmoitti käsitelleensä pankkivaltuusmiesten ehdotusta Längmanin rahastojen siirrosta Suomen Pankin ja eduskunnan hoidosta Suomen Kulttuurirahastolle. Asian käsittelyn kuluessa eduskunnan pääsihteeri Erkki Ketola on esittänyt pankkivaliokunnalle asiantuntijalausannon, jonka perusteella pankkivaliokunta harkitsee tarkoituksenmukaiseksi, että ehdotetusta siirrosta tulisi säätää lainsäädäntömenettelyä noudattaen. Tämän johdosta pankkivaliokunta, joka ilmoitti pitävänsä Längmanin rahastojen siirtämistä ehdotetulla tavalla Suomen Pankin ja eduskunnan hoidosta Suomen Kulttuurirahastolle tarkoituksenmukaisena ja rahastojen hallinnon kannalta edullisimpana vaihtoehtona, ehdotti, että pank-

kivaltuusmiehet ryhtyisivät toimenpiteisiin asiaa koskevan hallituksen esityksen antamiseksi eduskunnalle.

Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahasto (SITRA)

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet SITRAn tilit vuodelta 1982 ja lähettäneet jäljennökset toimintakertomuksesta, inventaarista ja taseista eduskunnan pankkivaliokunnalle.

Korkojen korottaminen

Kesäkuun 15. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta totesi, että kansainvälisen suhdannenousun voimakkuus ja kesto ovat toistaiseksi vaikeasti arvioitavissa. Suomessa kokonaistuotannon kasvu on edelleen vaihteellista, mutta sen odotetaan jonkin verran nopeutuvan kuluvan vuoden loppua kohti. Kokonaisuuutena noususuhdanne jäänee Suomessa taanomaista heikommaksi lähinnä idänviennin supistumisen vuoksi. Työttömyys pysyy suurena, vaikka sen arvioidaan ensi vuoden aikana kääntyvän laskuun. Suomessa inflaatio on viime syksyn devalvaatioiden ja tehtyjen tulopoliittisten ratkaisujen johdosta selvästi kiihtynyt, samanaikaisesti kuin kansainvälinen inflaatio on edelleen hidastumassa. Vaihtotaseen vauaus on supistumassa eikä ulkoisen tasapainon arvioida lähivuosina muodostuvan ongelmaksi.

Näissä olosuhteissa on Suomen Pankin marginaalikorona taso jouduttu pitämään peruskorkoon nähden huomattavan korkeana. Se on viime kuukausina ollut 15 %, ja myös ns. markkinarahankorkotaso on verraten lähellä sitä. Tämä aiheuttaa huomattavia jännitteitä hallinnollisten ja vapaiden markkinoiden välille ja haittaa rahoituksen kanavoitumista huolimatta siitä, että toukokuun alusta pankeille sallittiin markkinarahankorkokustannusten osittainen siirto antolainauskorkoihin.

Tähänastinen kehitys ja ennusteet viittaavat siihen, että maailmantalouden kasvu on pysyvästi hidastunut. Tällaisissa oloissa edes tyydyttävän työllisyyden turvaaminen Suomessa edellyttää hintakilpailukyyn säilyttämisen ohella työvoiman käyttöä tukevaa ja investointien tehokkuutta parantavaa talouspolitiikkaa. Näihin päämääriin pyrkivän talouspolitiikan olennainen, joskaan ei yksin riittävä tavoite on selvästi positiivisen reaalikorkotason saavuttaminen. Tätä korostettiin

myös johtokunnan esityksessä, jonka perusteella korkoja alennettiin viime vuoden kesäkuun alusta 0.75 prosenttiyksikköä.

Inflaation nopeutuminen on nyt johtamassa siihen, että talletuskorkojen ohella myös Suomen Pankin peruskorko ja huomattavalta osin myös pankkien luottokorot ovat jäämässä inflaatiovauhdin alapuolelle. Tätä ei voida pitää enempää edellä mainittuja rakennepoliittisia tavoitteita kuin tallettajien ja luotonkäyttäjien oikeudenmukaista kohteluakaan ajatellen hyväksyttävänä. Korkojen korotus lisää lyhyellä aikavälillä jossain määrin kustannuspainetta. Nykyisenkaltaisessa taloudellisessa tilanteessa, jossa kysyntäpaineet ovat vähäiset ja tuotannon kasvu nopeutumassa, korkojen korotuksen inflatoristen vaikutusten voidaan kuitenkin olettaa jäävän keskimääräistä vähäisemmiksi.

Johtokunta on tässä vaiheessa päättänyt esittämään korkojen yleistä korotusta 1.7.1983 lukien 1 prosenttiyksikön. Mikäli inflaatiota ja inflaatioodotuksia ei saada heikkenemään, joudutaan harkitsemaan korkotason korottamista edelleen. Toisaalta korkotasoa voidaan uudelleen alentaa, mikäli inflaatio selvästi hidastuu.

Pankkien edellytetään korottavan korkojaan keskimäärin 1 prosenttiyksikön heinäkuun alusta lukien. Pankkien ylin antolainauskorko, joka nyt on 13 %, nousisi vastaavasti 14 prosenttiin.

Edellä sanotun mukaisesti johtokunta esitti pankkivaltuusmiesten päätettäväksi, että Suomen Pankin peruskorko korotetaan 8.5 prosentista 9.5 prosenttiin vuodessa ja että kotimaista luottoa myönnettäessä veloitettavan koron rajat ovat peruskorko \pm 2.5 prosenttiyksikköä. Samalla johtokunta esitti, että päätös tulisi voimaan 1. päivästä heinäkuuta 1983.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen kokouksessaan 15. päivänä kesäkuuta.

Pääomantuontitalletuksille maksettava korko

Joulukuun 8. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti seuraavan:

”Pääomantuontitalletusmenettelyä on käytetty pitkäaikaiseen ulkomaiseen luotonottoon liittyvän rahamarkkinoita keventävän vaikutuksen eliminoimiseksi. Kuluvan vuoden aikana pääomantuontitalletusmenettelyä on sovellettu myös yritysten ulkomaille suuntaamien osakeantien yhteydessä, jolloin pääomantuontitalletuksella on tasoitettu tässä muodossa tapahtuvan pääomantuonnin likviditeettivaikutuksia.

Pankkivaltuusmiehet oikeuttivat päätöksellään 5.6.1979 Suomen Pankin maksamaan pääomantuontitalletuksille toistaiseksi korkoa, joka on enintään sama kuin pankin vastaavasta ulkomaisesta talletuksesta saama korko tai, jos talletuskorko alittaa pääomantuontitalletuksen tekijän pitkäaikaisen luoton koron, enintään luoton nimelliskorko.

Eräissä tapauksissa erityisesti yritysten ulkomaisten osake-emissioiden yhteydessä pääomantuontia saa pääomantuonnista kertyvät varat ulkomailta käyttöönsä Suomen markkoina. Tällaisten tapausten varalta pääomantuontitalletusmenettelyä tulisi voida soveltaa myös Suomen markkoina tapahtuvaan pääomantuontiin.”

Edellä olevan mukaisesti johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat Suomen Pankin maksamaan korkoa muunkin pääomantuonnin kuin lainapääomantuonnin yhteydessä tehdyille talletuksille ja että myös Suomen markkoina tehdyille pääomantuontitalletuksille saataisiin maksaa markan käyvän eurokoron mukainen korko.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen joulukuun 14. päivänä pitämässään kokouksessa.

Valtion talletustodistusten korvaaminen talletustilillä ja tilillä oleville varoille maksettava korko

Lokakuun 11. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta totesi, että Suomen Pankin ja valtion kesken on rahapolitiikan mitoituksessa pitkään menetelty siten, että osa valtion kassavaroista sijoitetaan Suomen Pankkiin suorina talletuksina. Talletukset ovat olleet määräaikaista ja niistä on annettu haltijalle asetettu talletustodistus. Talletusajat ovat vaihdelleet seitsemästä päivästä 12 kuukauteen. Loput kassavaroista on valtaosaltaan sijoitettu Postipankin kautta päivätalletuksiksi.

Talletuksille maksettava korko määräytyi aikaisemmin talletusten juoksuajan mukaan. Vuoden 1983 alusta korko on ollut riippumaton juoksuajasta ja on tällä hetkellä puolitoista prosenttiyksikköä alle peruskoron eli 8 % kaikille talletuksille. Talletustodistusten korkoa koskeva pankkivaltuusmiesten lupa annettiin vuonna 1970, jonka jälkeen sitä on jatkettu, viimeksi vuonna 1979. Nykyinen lupa on voimassa kuluvan vuoden loppuun.

Koska korko on sama kaikille talletuksille,

järjestely ei enää edellytä erillisten talletustodistusten käyttöä. Tämän vuoksi johtokunta pitäisi tarkoituksenmukaisena yksinkertaistaa talletusmenettelyä siten, että Suomen Pankki luopuisi talletustodistusten käyttämisestä ja korvaisi ne valtion talletustilillä. Tilille tehtävä talletus erääntyisi päivätalletusten tapaan seuraavana pankkipäivänä.

Siirtyminen talletustilin käyttöön edellyttää, että pankkivaltuusmiehet oikeuttavat Suomen Pankin maksamaan tilillä oleville varoille korkoa. Talletustilille esitetty enimmäiskorko on sama kuin talletustodistusten nykyinen enimmäiskorko. Valtion kassavarojen osittainen pitäminen talletuksina päivämarkkinoiden ulkopuolella on osoittautunut rahapolitiikan kannalta tarkoituksenmukaiseksi, ja järjestelyä tullaan ilmeisesti tarvitsemaan jatkuvasti. Tästä syystä oikeus koron maksamiseen olisi perusteltua myöntää toistaiseksi. Samalla Suomen Pankin oikeus maksaa korkoa liikkeeseen laskemilleen talletustodistuksille voisi raueta vuoden 1983 lopussa.

Edellä esitetyn perusteella johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat Suomen Pankin toistaiseksi maksamaan valtion talletustilillä oleville varoille johtokunnan harkinnan mukaan korkoa, joka on enintään peruskorko vähennettynä 0.5 prosenttiyksiköllä.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen kokouksessaan 18. lokakuuta.

Pankkien shekkitilien ehdot

Pankkivaltuusmiehille joulukuun 12. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti suunnitelleensa pankkien keskuspankkirahojen järjestelmän yksinkertaistamista siten, että pankkien shekkiluottokiintiöt poistettaisiin vuoden 1984 alusta. Pankeilla ei näin ollen olisi lainkaan oikeutta käyttää kuukauden aikana pysyvästi peruskorkoista shekkiluottoa.

Päivittäisten maksuvalmiusheilahdusten hoitamiseksi oli kuitenkin tarpeen, että pankit voisivat tilapäisesti kuukauden aikana ylittää shekkitiliansä. Silloin ne joutuisivat saman kuukauden aikana ”kuittaamaan” syntyneen tilin ylityksen vastaavan suuruisella shekkitilisaamisella. Tämän järjestelyn toimivuus edellyttäisi, että näistä tilapäisistä ylityksistä ei tarvitsisi periä korkoa, koska vastaava shekkitilisaatavakin olisi koroton.

Edellä olevan mukaisesti johtokunta esitti pankkivaltuusmiesten päätettäväksi, että pankkien shekkitilillä olevasta velasta ei tarvitse periä

korkoa, edellyttäen että shekkitilin velka- ja saattavaldojen kalenterikuukauden keskiarvo ei osoita tilinomistajan velkaa.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen joulukuun 14. päivänä pitämässään kokouksessa.

Rahalain 2 §:n ja markan ulkoisesta arvosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttaminen

Pankkivaltuusmiehille lokakuun 18. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti seuraavan:

”Maaliskuun 30. päivänä 1962 annetun rahalain 2 §:n mukaan, siinä muodossa kuin se on muutettuna 28. päivänä lokakuuta 1977 annetulla lailla, markan ulkoinen arvo ilmaistaan valuuttaindeksilukuna, joka osoittaa Suomen ulkomaankaupan kannalta tärkeiden valuuttojen kurssien keskimääräisen muutoksen.

Vaikka valuuttaindeksi on kuluneiden lähes 6 vuoden aikana toiminut pääsääntöisesti hyvin, siinä on ilmennyt eräitä lähinnä indeksitekniiksi luonnehdittavia ongelmia. Tyypillistä taloudellisille indekseille yleensäkin on, että niitä on tarpeen säännöllisin väliajoin teknisesti kehittää ja uudistaa.

Valuuttaindeksiin tarvittavat indeksitekniiset uudistukset voidaan pääosin toteuttaa muuttamalla valtioneuvoston päätöksellä vahvistettuja valuuttaindeksiluvun laskentaperusteita. Tarkoituksena olisi siirtyä ns. Törnqvistin indeksikaavan käyttämiseen ja ottaa vuosi 1982 valuuttaindeksin perusvuodeksi. Valuuttaindeksissä tällä hetkellä mukana olevan Neuvostoliiton ruplan indeksiautomaattikkavaikutuksen korjaaminen indeksin teknisen uudistamisen osana edellyttää kuitenkin lain muutoksen.

Muista indeksivaluutoista poikkeavalla tavalla markkinavoimista irrallaan määräytyvän ruplan kansainvälisen arvon muutos vaikuttaa valuuttaindeksissä indeksiautomaattikan kautta muiden valuuttojen markkakursseihin. Sen johdosta vaihdettavien valuuttojen kurssien heilahtelut ovat Suomessa suurentuneet.

Tästä syystä esitetään, että valuuttaindeksissä otetaan huomioon ainoastaan ulkomaankauppamme kannalta tärkeiden vaihdettavien valuuttojen kurssien keskimääräiset muutokset. Vaihdettavilla valuutoilla tarkoitetaan tällöin valuuttamääräysten mukaisesti niitä valuuttoja, jotka ovat esteettä vaihdettavissa Yhdysvaltain dollariin.

Päivittäiset valuuttojen markkakurssit Suomen Pankki määrittelee edelleenkin itsenäisesti siten, että valuuttaindeksiluku pysyy sille vahvistetun vaihtelualueen rajoissa. Vaihdettavien valuuttojen markkakurssit on yleensä määritelty kansainvälisiltä valuuttamarkkinoilta saatujen noteerausten perusteella. Sidotuista valuutoista Suomen ulkomaankaupalle tärkeän ruplan markkakurssi on pääsääntöisesti määritelty Neuvostoliiton valtiopankin dollarinoteerausten perusteella, mutta tarvittaessa Suomen Pankki on tästä poiketen noteerannut ruplan markkakurssin. Suomen Pankki pyrkii ruplan noteerauksessa edelleenkin jatkamaan tähän saakka noudatettua menettelyä, mutta se voi erityisestä syystä soveltaa tästä olennaisesti poikkeavaa noteerauskäytäntöä.

Valuuttaindeksin saattaminen vaihdettavien valuuttojen pohjalle samoin kuin valtioneuvoston päätöksellä myöhemmin tehtäväksi suunnitellut indeksin laskentakaavaa ja perusvuotta koskevat uudistukset eivät merkitse muutosta valuuttojen markkakurssissa.”

Tämän mukaisesti johtokunta ehdotti, että pankkivaltuusmiehet tekisivät valtioneuvostolle esityksen rahalain 2 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on 28. päivänä lokakuuta 1977 annetussa laissa (759/77), muuttamisesta kirjelmässä esitetyllä tavalla.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen muuttamattomana samana lokakuun 18. päivänä pitämässään kokouksessa.

Laki rahalain 2 §:n muuttamisesta annettiin 16. päivänä joulukuuta (959/83). Sen mukaan rahalain 2 §:n 1 momentti on nykyisin näin kuuluva:

2 §

Markan ulkoinen arvo ilmaistaan valuuttaindeksilukuna, joka osoittaa Suomen ulkomaankaupan kannalta tärkeiden vaihdettavien valuuttojen kurssien keskimääräisen muutoksen.

Laki tuli voimaan 1. päivänä tammikuuta 1984.

Joulukuun 14. päivänä pidetyssä kokouksessa pankkivaltuusmiehille esiteltiin johtokunnan samana päivänä lähettämä, valuuttaindeksin laskentamenettelystä ja valuuttaindeksin vaihtelualueen rajoista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamista koskeva kirjelmä, jossa johtokunta totesi muun muassa, että

”valuuttaindeksi otettiin virallisesti käyttöön 1.11.1977 rahalain 2 §:n muutoksella. Vaikka indeksijärjestelmä on pääsääntöisesti toiminut hyvin, on siinä ajan mittaan ilmennyt eräitä periaatteellisia ja indeksitekniisiä ongelmia.

Markkinavoimista irrallaan määräytyvän ruplan kurssin muutokset ovat valuuttaindeksissä ajoittain vaikuttaneet haitallisesti vaihdettavien valuuttojen markkakurssien kehitykseen. Eduskunta on 7.12.1983 hyväksynyt lain rahalain 2 §:n muuttamisesta, jolla rupla irroitetaan valuuttaindeksistä ja indeksin laskemisessa otetaan huomioon ainoastaan ulkomaankauppamme kannalta tärkeiden vaihdettavien valuuttojen muutokset.

Eduskunnan hyväksyttyä lain ja edellyttäen että tasavallan presidentti sen vahvistaa, tulisi myös valtioneuvoston päätöstä markan ulkoisesta arvosta tarkistaa siten, että valuuttojen markkakurssit eivät lainmuutoksen voimaantulon vuoksi 1.1.1984 muuttuisi. Samalla olisi muutettava valuuttaindeksin perusvuotta sekä vaihtelualueen ylä- ja alarajoja uutta perusvuotta 1982 vastaaviksi.

Nykyinen valuuttaindeksi lasketaan käyttäen indeksikaavana aritmeettista keskiarvoa Laspeyresin ja Palgraven indekseistä. Valuuttaindeksin täsmällisyyden edelleen parantamiseksi olisi asiantuntijalausuntojen mukaan perusteltua siirtyä käyttämään ns. Törnqvistin indeksikaavaa, joka on eräs nk. harhattomista indeksikaavoista.

Valuuttaindeksin luotettavuuden säilyminen edellyttää normaalisti perusajanjakson ajoittaista muuttamista lähemmäksi nykyhetkeä. Nykyisen valuuttaindeksin perusvuosi on 1974. Perusvuotta uudistettaessa olisi paikallaan siirtyä kokonaan uuden ns. ketjuperiaatteen soveltamiseen. Tällöin indeksin laskenta pohjautuisi kunkin ajankohdan ja sitä kaksi vuotta edeltävän kalenterivuoden valuuttakurssien vertailuun eikä kurssien vertailuun johonkin kiinteään perusvuoteen nähden. Ketjuperiaatteen soveltaminen tarjoaisi tähänastista luotettavamman mahdollisuuden kuvata markan ulkoisen arvon kehitystä lähimeneisyydessä ja samalla välttyttäisiin nykykäytäntöön liittyvästä ajoittain toistuvasta perusvuoden vaihtamistarpeesta. Ketjuperiaatteen siirtymisen ja laskentakaavan muuttaminen eivät nekään edellytä muutoksia valuuttojen markkakurssissa eikä valuuttakurssipolitiikassa.”

Edellä olevaan viitaten johtokunta ehdotti, että pankkivaltuusmiehet tekisivät valtioneuvostolle esityksen valtioneuvoston ko. päätöksen

muuttamisesta kirjelmässä lähemmin esitetyllä tavalla.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen ja lähettivät valtioneuvostolle samana päivänä johtokunnan kirjelmän mukaisen esityksen.

Joulukuun 16. päivänä annettiin valtioneuvoston päätös (960/83), jossa valtioneuvosto pankkivaltuusmiesten esityksen mukaisesti päätti muuttaa markan ulkoisesta arvosta 28. päivänä lokakuuta 1977 antamansa päätöksen (761/77) 1 §:n 1 momentin sekä 2—4 §:n, näistä 4 §:n sellaisena kuin se on 10. päivänä lokakuuta 1982 annetussa päätöksessä (742/82), näin kuuluviksi:

1 §

Valuuttaindeksi lasketaan niiden maiden valuuttojen perusteella, joiden valuutat ovat vaihdettavia ja joiden osuus Suomen tavarantuonnin ja viennin yhteisarvosta on kolmen viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana ollut kunkin vuonna vähintään yksi prosentti.

2 §

Laskenta-ajankohdan indeksiluku lasketaan kertomalla vertailuvuoden indeksiluku valuuttakurssien keskimääräisellä muutoksella. Valuuttakurssien keskimääräinen muutos lasketaan valuuttojen laskenta-ajankohdan kurssin ja vertailuvuoden keskiarvokurssin suhdelukujen painotettuna geometrisena keskiarvona. Painot lasketaan vertailuvuoden ja niiden neljän viimeksi kuluneen vuosineljänneksen 1 §:ssä tarkoitettujen ulkomaankauppaosuuksien aritmeettisena keskiarvona, joilta ulkomaankaupan viralliset tilastotiedot on julkaistu.

3 §

Valuuttaindeksin perusajanjaksona on vuosi 1982, jonka indeksiluku merkitään luvulla sata. Vertailuvuotena on se kalenterivuosi, joka on kaksi vuotta aikaisempi kuin laskettavan valuuttaindeksiluvun ajankohta. Vuoden 1983 vertailuvuotena on kuitenkin vuosi 1982.

4 §

Valuuttaindeksiluvun vaihtelualueen yläraja on 106.0 ja alaraja 101.3.

Päätös tuli voimaan 1. päivänä tammikuuta 1984.

Valuuttamääräysten muutoksia

Marraskuun 22. päivänä pidetyssä kokouksessa pankkivaltuusmiehille esiteltiin johtokunnan saman kuun 18. päivänä lähettämä kirjelmä, joka koski valuuttamääräyksiin sisältyvien, matkavaluutan enimmäismäärää, matkavaluutan käyttö-tarkoitusta ja sadan markan seteliä suurempien setelien vienti- ja tuontikieltoa koskevien määräysten muuttamista. Johtokunta ehdotti, että pankkivaltuusmiehet tekisivät valtioneuvostolle esityksen valuuttalain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta näiltä osin. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen mainittuna marraskuun 22. päivänä.

Valtioneuvosto teki joulukuun 8. päivänä pankkivaltuusmiesten esityksen mukaisen päätöksen (924/83) ja kumosi valuuttalain täytäntöönpanosta 29. päivänä joulukuuta 1972 antamansa päätöksen 2 a §:n, sellaisena kuin se oli 21. päivänä helmikuuta 1979 annetussa päätöksessä (197/79), sekä muutti päätöksen 2 §:n 2 ja 3 momentin ja 2 §:n edellä olevan väliotsakkeen, sellaisina kuin ne olivat edellä mainitussa 21. päivänä helmikuuta 1979 annetussa päätöksessä, näin kuuluviksi:

Maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodisteiden vienti

2 §

Maasta lähtevä Suomessa asuva henkilö saa viedä mukanaan Suomen rahan määräisiä ja muita maksuvälineitä yhteensä enintään 10 000 markan arvosta käytettäväksi matkaan liittyviin tavaramaisiin kuluihin sekä maahan tuotavien ei-liiketoiminnalliseen tarkoitukseen käytettävien tavaroiden maksamiseen.

Maasta lähtevä ulkomailla asuva henkilö saa viedä mukanaan Suomen rahan määräisiä ja muita maksuvälineitä yhteensä enintään 10 000 markan arvosta. Tämän määräyksen estämättä hän saa kuitenkin viedä mukanaan sen määrän maksuvälineitä, jonka hän tulliviranomaisen hyväksymällä tavalla osoittaa tuoneensa maahan.

Päätös tuli voimaan 1. päivänä tammikuuta 1984.

Toimenhaltijain palkkaus

Maaliskuun 16. päivänä 1983 solmittiin valtion virkaehtosopimus sopimuskaudeksi 1.3.1983—29.2.1984.

Maaliskuun 24. päivänä pankkivaltuusmiehet vahvistivat johtokunnan edustajien yhdessä Suomen Pankin henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa 23.3.1983 allekirjoittaman PES-sopimuksen sopimuskaudeksi 1.3.1983—29.2.1984. Sopimus pohjautui valtion virkaehtosopimukseen palkkausta ja eräitä palvelussuhteen ehtoja koskevalta osiltaan.

Sopimuksen mukaan tarkistetaan palkkoja — 1.3.1983 sopimuksen liitteessä olevien taulukoiden mukaisesti siten, että kokonaisvaikutus on 2.7 %, sekä — 1.10.1983 2.6 % siten, että tarkemmat markamääräiset taulukko-vaikutukset täsmennetään myöhemmin.

Kokouksessaan 15.1.1981 pankkivaltuusmiehet vahvistivat Suomen Pankin ylemmälle esimiestasolle erilliset palkkausluokat. Koska syksyn 1983 palkkaratkaisun yhteydessä sekä valtion palkkataulukoihin että Suomen Pankin henkilöstöyhdistysten kanssa neuvoteltuihin palkkataulukoihin tehtiin teknisiä korjauksia taulukoita yhdistämällä ja perustamalla uusia palkkaluokkia, pankkivaltuusmiehet kokouksessaan syyskuun 20. päivänä vahvistivat vastaavanlaatuiset tekniset korjaukset Suomen Pankin esimiespalkkaustaulukoihin ja päättivät, että ylimpien palkkaluokkien (E21—E25) osalta määrävuosikorotukset muutetaan ikälisäperusteisiksi samoin perustein kuin valtiolla.

Suomen Pankin eläkesäännön muutoksia

Pankkivaltuusmiehille maaliskuun 11. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta totesi, että valtion eläkelakiin on tehty eräitä muutoksia. Kun Suomen Pankin eläkejärjestelmä pankin ohjesäännön 24 §:n mukaisesti noudattaa soveltuvin osin kulloinkin voimassa olevaa valtion eläkejärjestelmää, johtokunta ilmoitti pitävänsä asianmukaisena, että mainitut valtion eläkelain muutokset tehdään myös voimassa olevaan Suomen Pankin eläkesääntöön. Muutoksiin sisältyy työttömyyseläkejärjestelmän ulottaminen myös vuonna 1928 syntyneisiin, ja lisäksi ne koskevat

työttömyyseläkkeen maksuajankohtien tarkistamista sekä työvoimatoimikunnan ja työttömyyskassan regressio-oikeutta eräissä tapauksissa.

Kiinteistöjen ostoja

Syyskuun 20. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että Suomen Pankin Porin konttori toimii Valtakadun varrella sijaitsevassa noin 70 vuotta sitten rakennetussa talossa, joka esim. turvallisuusjärjestelyjen osalta ei ole sopiva nykyaikaiseksi pankkikiinteistöksi eikä sitä sellaiseksi voida saadakaan mm. siitä syystä, että rakennus on viranomaisten toimesta määrätty säilytettäväksi nykyisellään.

Porin kaupunki, joka omistaa ko. korttelissa kaikki muut kiinteistöt, on jo pitkään osoittanut mielenkiintoa Suomen Pankin kiinteistöä kohtaan. Kaupunki on äskettäin tarjonnut pankin ostettavaksi omistamansa, V kaupunginosan korttelissa 1 olevan tontin nro 1 osaa, jonka pinta-ala on 1 554 m², tehokkuusluku 1.3 ja rakennusoikeus siten 2 020 krs-m², mikä kolmeen kerrokseen rakennettuna tyydyttäisi Suomen Pankin tarpeet. Tontinosa sijaitsee uuden oikeustalon naapurina Isolinnankadun, Tullinpuominkadun ja Kuninkaankadun rajoittamalla alueella. Hintapyyntö on 500 mk/krs-m² eli kokonaishinta pyyristettynä 1 milj. markkaa, jota on pidettävä varsin kohtuullisena maaseutukaupunkien tonttien keskimääräiseen hintaan verrattuna.

Johtokunta ilmoitti pitävänsä tarkoituksenmukaisena, että Suomen Pankki ostaisi Porin kaupungin tarjoaman tontinosan uudisrakennustaan varten ja luopuisi nykyisestä kiinteistöistään kaupungin hyväksi. Tämän mukaisesti johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat johtokunnan ostamaan pankille edellä tarkoitettua Porin kaupungin V kaupunginosan korttelissa 1 olevasta tontista nro 1 1 554 m²:n suuruisen osan 1 milj. markan suuruisesta kauppahinnasta ja johtokunnan muuten sopiviksi katsomilla ehdoilla.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen kokouksessaan syyskuun 20. päivänä.

Joulukuun 13. päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta totesi, että Suomen Pankin Rovaniemen konttori toimii 1960 valmistuneessa kiinteistössä, jonka tiloista suurin osa on koko ajan ollut vuokrattuna hotelli- ja ravintola-alan yritykselle. Pankin käyttöön kiinteistö on tarpeetoman suuri ja tarkoitustaan vastaamaton, eikä vuokratiloista ole missään vaiheessa saatu kohtuulliseksi katsottavaa vuokraa. Kun pankin kiin-

teistötoimen pitkän ajan tavoitteisiin kuuluu pyrkimys yleensäkin luopua omiin tarpeisiin nähden ylimitoitetuista kiinteistöistä, pankki on suorittanut tiedusteluja uuden sopivamman tontin löytämiseksi Rovaniemen kaupungista. Pankille on tarjottu kahta kaupungin keskustassa Valtakadun varrella olevaa tonttia, joiden yhteinen pinta-ala on 2 825 m² ja yhteinen rakennusoikeus niin ikään 2 825 krs-m². Arkkitehdin lausunnon mukaan tontit ovat sopivia pankin uudisrakennukselle. Hintapyyntö tonteista on 1 400 mk/krs-m², mitä on pidettävä Rovaniemen ydinkeskustan tonttien käyvästä hintana.

Johtokunta ilmoitti pitävänsä tarkoituksenmukaisena, että Suomen Pankki hankkisi omistukseensa po. tontit tulevaa tarvetta varten ja aikanaan, kun niiden rakentaminen tulee ajankohtaiseksi, luopuisi nykyisestä kiinteistöistään. Tämän mukaisesti johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat johtokunnan ostamaan pankille edellä tarkoitettua Rovaniemen kaupungin I kaupunginosan korttelissa 20 olevat tontit nrot 5 ja 7 3 955 000 markan yhteishinnasta ja johtokunnan muuten sopiviksi katsomilla ehdoilla.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen joulukuun 14. päivänä pitämässään kokouksessa.

Osakemerkintä ja suostumus osakkeiden ostoon

Huhtikuun 26. päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että Oulu Oy korottaa osakepääomansa 96 milj. markasta 120 milj. markkaan uusmerkinnällä. Suomen Pankki on ollut Oulu Oy:n osakkeenomistajana yhtiön perustamisesta alkaen pienellä osuudella, joka nykyisin on 1.67 % yhtiön osakannasta. Muut osakkeenomistajat ovat osakeryhmä I (Kajaani Oy) ja osakeryhmä II (Veitsiluoto Oy), joilla kummallakin on yhtä suuret osuudet.

Johtokunnan mielestä oli tarkoituksenmukaista, että Suomen Pankin osuus Oulu Oy:n osakannasta säilyisi ennallaan. Tämän vuoksi johtokunta esitti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat johtokunnan merkitsemään Suomen Pankille Oulu Oy:n osakeannissa 4 000 kappaletta uusia 100 markan nimellisarvoisia osakkeita 400 000 markan yhteishinnasta.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen kokouksessaan toukokuun 10. päivänä.

Helmikuun 24. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokunnan edellisenä päivänä lähettämässä kirjelmässä tehtyä esitystä Enso-Gutzeit Oy:n osakkeiden ostosta E. J. Längmanin rahastoilta. Esitys liittyi samanaikaisesti käsiteltävänä olleeseen johtokunnan esitykseen Längmanin rahastojen hoidon siirtämisestä Suomen Kulttuurirahastolle.

Johtokunnan esityksen mukaisesti pankkivaltuusmiehet oikeuttivat johtokunnan ostamaan Suomen Pankille E. J. Längmanin rahastojen hallussa olevat Enso-Gutzeit Oy:n osakkeet enintään kaksinkertaiseen kurssiin nimellisarvosta, edellyttäen että eduskunta hyväksyy rahastojen siirron Suomen Kulttuurirahastolle siirtoa koskevan esityksen liitteenä olevilla ehdoilla.

Ulkomaisia asiamiespankkeja

Elokuun 17., lokakuun 18. ja joulukuun 14. päivänä pidetyissä kokouksissa pankkivaltuusmiehet päättivät, että Allied Irish Banks Limited, Dublin, BankAmerica International, New York, Euro-Clear Clearance System PLC, London, First Interstate Bank of California, Los Angeles, Gerard & National PLC, London, International Westminster Bank PLC, London, Lloyds Bank International Ltd, London, Standard Chartered Bank PLC, London, The First Boston Corporation, New York, ja The Union Discount Company of London P.L.C., London, otetaan Suomen Pankin ulkomaisiksi asiamiespankkeiksi.

Myönnetyt avustukset

Pankkivaltuusmiehet myönsivät kertomusvuonna kolme avustusta.

Johtokunta

Toukokuun 10. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät myöntää johtokunnan jäsenelle Seppo Lindblomille virkavapautta siksi ajaksi, jonka hän on saman kuun 6. päivänä nimetty hallituksen jäsenenä, ja määräsivät kesäkuun 15. päivänä pitämässään kokouksessa edellä mainituksi ajaksi johtokunnan vs. jäseneksi johtaja, valtiotieteen tohtori Markku Puntilan.

Tasavallan presidentti vapautti toukokuun 13. päivänä valtiotieteen tohtori Ahti Karjalaisen Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtajan virasta mainitusta päivästä lukien ja nimitti pank-

kivaltuusmiesten esityksestä saman kuun 27. päivänä avoimella kirjeellä johtokunnan puheenjohtajan virkaan johtokunnan jäsenen valtiotieteen maisteri Rolf Evert Kullbergin 1. päivästä kesäkuuta 1983 lukien sekä kesäkuun 3. päivänä johtokunnan jäsenen virkaan varatuomari Esko Ollilan saman kuun 15. päivästä alkaen.

Kesäkuun 15. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet vahvistivat johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten välisen uuden tehtävänjaon.

Vahvistaessaan maaliskuun 24. päivänä pitämässään kokouksessa johtokunnan edustajien ja Suomen Pankin henkilöstöjärjestöjen 23.3.1983 allekirjoittaman PES-sopimuksen sopimuskaudeksi 1.3.1983—29.2.1984 pankkivaltuusmiehet samalla päättivät, että vastaavat palkkatarkistukset tehdään myös johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkoihin ja että neljäs määrävuosilisä korotetaan 2.5 prosentista 4 prosenttiin kuten valtiollakin.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinään ovat vuonna 1984 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Joensuun konttori: valvojat toimitusjohtaja Mauri Heimo Kalervo Vänskä ja kansliapäällikkö, lääninneuvos, varatuomari Niilo Antero Koistinen sekä varamiehet hallintojohtaja, valtiotieteen kandidaatti Matti Ensio Juhani Halonen ja oikeusneuvosmies, varatuomari Onni Naakka;

Jyväskylän konttori: valvojat piiri johtaja Esa Mikael Riihimäki ja maanviljelysneuvos, agronomi Ingmar Gottfried Finskas sekä varamiehet kaupunginjohtaja Jaakko Kalevi Lovén ja varatuomari Eero Emil Herman Jauhainen;

Kotkan konttori: valvojat varatuomari Leif Gunnar Thuresson Häggblom ja pormestari, varatuomari Heikki Pajari sekä varamiehet verojohtaja, varatuomari Toivo Verner Rikkinen ja toimitusjohtaja, merkonomi Antero Anttila;

Kuopion konttori: valvojat lääninneuvos Toivo Kalevi Kopponen ja poliisimestari, varatuomari Erkki Juhani Vahronen sekä varamiehet hovioikeudenneuvos Esko Juhani Kilpeläinen ja johtaja, agronomi Pauli Uolevi Ilva;

Lahden konttori: valvojat entinen kaupallinen johtaja Toivo Voitto Kullervo Koponen ja poliisimestari, varatuomari Raimo Sakari Tanner sekä

varamiehet aluejohtaja, valtiotieteen maisteri Olavi Vahter ja apulaiskaupunginsihteeri, oikeustieteen kandidaatti Juha Kaarlo Tapio Arvela;

Mikkelin konttori: valvojat rehtori Pauli Veli Vainio ja lääninneuvos Viljo Uolevi Lehtolainen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Jorma Kalevi Pekonen ja markkinointijohtaja, merkonomi Erkki Heikki Nevasaari;

Oulun konttori: valvojat kaupungintaloustarkastaja, ekonomi Ville Kalevi Matturi ja toimitusjohtaja, konsuli Jorma Jalmar Sallamo sekä varamiehet poliisimestari, varatuomari Erkki Eino Haikola ja oikeusneuvosmies, oikeustieteen lisensiaatti Lauri Jorma Tirinen;

Porin konttori: valvojat entinen toimitusjohtaja Eino Kivikoski ja apulaiskaupunginjohtaja, varatuomari Mikko Iisakki Sävelä sekä varamiehet talousjohtaja, ekonomi Antti Kalervo Lipsanen ja verojohtaja, varatuomari Jorma Kalevi Saarivuo;

Rovaniemen konttori: valvojat lääninverojohtaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila ja kaupunginkamreeri, ekonomi Erkki Antero Vähälä sekä varamiehet konttoripäällikkö, ekonomi Seppo Olavi Söderlund ja piirirakennuspäällikkö, diplomi-insinööri Heikki Mikael Annanpalo;

Tampereen konttori: valvojat sairaalanjohtaja, hallinto-opin kandidaatti Eero Einar Lindfors ja tullijohtaja, valtiotieteen kandidaatti Veikko Armas Seppänen sekä varamiehet kunnallispormestari, varatuomari Pentti Järvelä ja toimitusjohtaja, ekonomi Matti Heikki Johannes Hokkanen;

Turun konttori: valvojat toimitusjohtaja, ekonomi Heikki Alarik Löyttyniemi ja professori Jaakko Ilmari Nousiainen sekä varamiehet apulaiskaupunginsihteeri, varatuomari Paavo Aarne Sakari Heinonen ja toimitusjohtaja Teuvo Toivo Tapio Lehtinen;

Vaasan konttori: valvojat lääninneuvos Henrik Matias Palomäki ja toimitusjohtaja, lainopin kandidaatti, diplomiekonomi Hans-Erich Slotte sekä varamiehet kauppatieteiden tohtori Kauko Kalervo Mikkonen ja apulaiskaupunginjohtaja, diplomi-insinööri Seppo Sanaksenaho.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuoden alkaessa eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsemat seuraavat henkilöt:

Jaatinen, Matti, ekonomi,
Liikanen, Erkki, valtiotieteen kandidaatti,
Maijala, Matti, toimitusjohtaja,
Loikkanen, Eino, henkilöasiainpäällikkö,
Rosnell, Irma, valtiotieteen kandidaatti,
Saarinen, Aarne, kansanedustaja,
Väyrynen, Paavo, valtiotieteen maisteri,
Melin, Ingvar S., kauppatieteiden lisensiaatti,
Miettinen, Mauri, metsänhoitaja.

Näistä kolme ensin mainittua muodostivat suppeamman valtuuston.

Puheenjohtajana toimi pankkivaltuusmies Jaatinen ja varapuheenjohtajana pankkivaltuusmies Liikanen.

Maaliskuussa toimitettujen eduskuntavaalien jälkeen kokoontuneen eduskunnan valitsijamiehet valitsivat huhtikuun 22. päivänä pankkivaltuusmiehiksi seuraavat henkilöt:

Liikanen, Erkki, valtiotieteen kandidaatti,
Jaatinen, Matti, ekonomi,
Maijala, Matti, toimitusjohtaja,
Saarinen, Aarne, kivenhakkaaja,
Työläjäjärvi, Pirkko, kauppatieteiden maisteri,
Miettinen, Mauri, metsänhoitaja,
Vennamo, Veikko, lakitieteen lisensiaatti,
Väyrynen, Paavo, valtiotieteen maisteri,
Luttinen, Matti, osastopäällikkö.

Valitsijamiehet määräsivät samalla suppeamman valtuustoon Liikasen, Jaatisen ja Maijalan.

Samana huhtikuun 22. päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet valitsivat puheenjohtajakseen pankkivaltuusmies Jaatisen ja varapuheenjohtajakseen pankkivaltuusmies Liikasen.

Sen jälkeen kun eduskunta oli toukokuun 10. päivänä pyynnöstä myöntänyt Väyrykselle ja Luttiselle valtioneuvoston jäseneksi nimittämisen johdosta vapautuksen pankkivaltuusmiehen tehtävistä, eduskunnan valitsijamiehet valitsivat saman toukokuun 17. päivänä heidän sijaansa pankkivaltuusmiehiksi toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi varatuomari *Mikko Jokelan* ja putki-amentaja *Olli Helmisen*.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1983 tilejä tarkastamaan eduskunnan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Muurman, Peter, yhteiskuntatieteiden maisteri, hänen varamiehensä *Aaltonen, Markus*, taloustieteiden maisteri;

Vesterinen, Matti, taloudenhoitaja, hänen varamiehensä *Aitamurto, Aarno*, varatuomari;

Mattila, Kalevi, kaupunkitarkastaja, hänen varamiehensä *Kokko, Heikki*, kunnallisneuvos.

Mäki-Hakola, Pentti, diplomi-insinööri, hänen varamiehensä *Löyttyniemi, Pekka*, diplomi-insinööri, varatuomari;

Malm, Håkan, agrobiologi, hänen varamiehensä *Enävaara, Reijo*, päätoimittaja, valtiotieteen maisteri.

Helsingissä 27. päivänä maaliskuuta 1984

MATTI JAATINEN

**Erkki Liikanen
Aarne Saarinen
Mauri Miettinen
Mikko Jokela**

**Matti Majjala
Pirkko Työläjärvi
Veikko Vennamo
Olli Helminen**

Eino Helenius

